

האליזר

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי
כו' שבט תשפ"ב 1410 (שנה כז)

נושא השבוע: נישואין (יא)

ההפטרות: "הדבר אשר"
(ירמיהו לד)

פרשת משפטים - עֵשֶׂת מִבְרָכִין

ראש חודש אדר א' יחול אי"ה בימים שלישי ורביעי מולדו ביום שלישי בשעה 15:07 ו-16 חלקים

"ואם לבנו יעלנה כמשפט הבנות יעשה לה" (כא,ט)

מסביר הרמב"ן: "יעדנה" – יעוד זהו לשון זימון קרי שידוך שמזמנים ומשדכים אחד לשני. רבינו ניסים בן ראובן גירונדי (הר"ן) מסביר כי המילה "שידוך" משמעה "שקט" בארמית, לומר לנו כי שאישה מוצאת את שידוכה היא מוצאת שקט ומנוחה בבית בעלה. ולומדים זאת מהפסוק במגילת רות (א,ט): "יתן ה' לכם ומצאן מנוחה, אשה בית אישה...". אם אדם שידך את האמה העבריה לבנו "כמשפט הבנות יעשה לה" - ייתן לה משלו נדוניה ומלבושים כדי שתוכל לקיים את ביתה.

ללמדנו כשהורים מחתנים את בתם ובפרט אם הבת עומדת להקים בית של תורה עם בחור שתורתו אומנותו, ישנה חובה קדושה על ההורים לעזור לזוג ככל יכולתם.

"ועבדתם את ה' אלוהיכם וברך את לחזבך ואת מימך" (כג,כה)

"אמר רבי חלבו בגמרא (בבא מציעא נט.): לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין הברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר: "ולאברם היטיב בעבורה" - אע"פ שהיה עיקר עשה עצמו טפל וענו, וזה שאמר רבא לבני מחוזו, כבדו נשותיכם כדי שתתעשרו".

ללמדנו כי הרוצה לזכות לפרנסה ברווח ושהברכה תשרה בביתו יקיים את ציווי ה' ויכבד את אשתו וישמחנה.

בירורי השידוכים בהשגחה פרטית

שאלו פעם את האדמו"ר מקרלין בעל "בית אהרן" זצ"ל, מדוע צריך לברר בהצעות השידוכין, הרי אם שואלים ידיד, מגזים הוא לטוב ולא נדע את האמת. אם שואלים שונא מגזים הוא לרעה ושוב לא נדע את האמת, ומה יועילו כל הבירורים כאשר כל אחד נותן תשובה לפי הנגיעות שלו בדבר?!

ענה להם הרב: "באם זהו השידוך, מן השמים מסבבים את האדם אל הידידים כדי שישמע הדברים הטובים, ואם אין זה הזיווג מביאים אותו אצל השונאים כדי שישמע דברים שאינם טובים ולא יצא השידוך לפועל.

דוגמא ממששה שהיה: רבקה [שם בדוי] הייתה בחורה מוצלחת ונאה מבית טוב. כשהיא הגיעה לגיל שידוכים במקום שתמצא את זיווגה בקלות צצו עיכובים כשהיא נדחת וההצעות יורדות מן הפרק היות ויש לה אח בחינוך מיוחד ושמעו גרם לדחיות הנ"ל, למרות שיש לה אחים ואחיות בריאים ועניין האח אינו נוגע לה. תמיד היו "נשמות טובות" שדאגו לעדכן את הצד השני והשידוך היה יורד.

עד שהגיע החתן המיוחל, אימו היתה מבררת על הבחורה המוצעת אצל חברות שהיו לה בכל עיר. כן במקרה הזה באותה עיר שבה התגוררה רבקה היתה לה חברה והיא היתה מבררת דרכה. אך בשידוך הנ"ל החליטה אם החתן לברר בעצמה אצל החברות והמורות שגמרו על רבקה את ההלל ולא לפנות לאותה חברה כיוון שזו מאריכה בדיבור מאד ולא היה לה פנאי לכך באותו שבוע. הם נפגשו מס' פגישות וראו שהם מתאימים וכשנודע למשפחה אודות האח כבר ראו את מעלותיה הרבות של רבקה ולאחר התייעצות כשהבינו

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 5:11-5:17 * סוף זמן ק"ש 8:42-8:40

כניסת שבת: 4:51

יציאת שבת: 5:43

יציאת שבת: 6:17

שאין הדבר קשור אליה, הם זכו להקים בית נאמן בישראל....

מעשה שהיה

מצאתי שידוך בזכות חצאית שלבשתי ב"טעות"

"השידוך שלי הוא סיפור השגחה מופלא", כך מתחילה בעלת המעשה את

שיתופה האישי על דרך ההיכרות שלה עם בעלה, ומבקשת לפרסם את סיפורה

בכדי לחזק אחרות בעניין הצניעות וכוחה האדיר לפעול ישועות.

וכך היא מספרת: "למדתי בסמינר מאוד נחשב, הייתי די נהנית כשהיו מפנים לעברי את השאלה 'איפה את לומדת?'. עם שמץ גאווה הייתי עונה את שמו של הסמינר, היה זה כמין אות כבוד.

כשהייתי לקראת תחילת הדרך של פרק השידוכים הוריי היו די משוכנעים שהעניינים בשליטה, וברגע שרק נחליט שיוצאים לדרך, משם ועד לחופה הדרך קצרה. אך המציאות בפועל הייתה שונה לגמרי.

עוד שידוך נופל, ועוד הצעה נדחית, שוב פעם פגישה שלישית, ושוב לאחריה תשובה שלילית.

שוב טלפון מהשדכן שהבשורות שלו היו הופכות את הבית שלנו פעם אחר פעם לתשעה באב.

לא היה לנו שמץ של מושג למה זה קורה! ברוך השם לא היה חסר לי או להוריי מאומה.

אנחנו משפחה טובה ויראת שמים, וגם מבחינה כלכלית הוריי די מסודרים.

באחד המקרים אחרי טלפון של שדכן מדכא שהודיע ביובש כי הצד השני הודיע שהם צריכים לחשוב על זה מחדש, שזה סוג של תשובה אלגנטית ל"שלום ולא להתראות", ידענו שאפשר

לומר "קדיש" על ההצעה הזו, ושוב ירדה מן תחושה אפרורית על הבית.

אמי החליטה שאסור לנו שוב לצנוח למצב רוח מדכא, והציעה לי לצאת לקניות כדי להתאוורר.

החלטנו שנלך לקנות בגד לקראת החתונה של קרובת משפחה, פנינה שמה. האמת שמדובר

בקרובת משפחה די רחוקה,

אבל כשמחפשים סיבה למסיבה, אז גם החתונה של פנינה נחשבת לסיבה די טובה לקניות.

באחת החנויות ראיתי חצאית ממש יפה, אבל ארוכה מדי, לא בדיוק הסגנון שאני נוהגת

ללבוש. התלבטתי עם אמא שלי, ולבסוף החלטנו שנקנה את החצאית הארוכה ואחר כך נקצר

אותה מעט אצל התופרת.

קנינו את החצאית, שמתי בארון, והחצאית נשכחה לה אי שם בארון.

חלפו כמה ימים, והנה הגיע יום חתונתה של פנינה. תוך כדי שאני מתחילה להתארגן, פתאום

נזכרתי ששכחתי לקצר את החצאית. כעת כבר לא היה זמן לזה, לבשתי אותה כמו שהיא ותכננתי

לקחת אותה לתופרת כבר בהזדמנות אחרת.

יומיים לאחר מכן הטלפון מצלצל, ועל הקו הייתה שדכנית עם הצעת שידוך, וכמו בכל שידוך

החלו הבריורים. מהר מאוד הגיעו גם הפגישות ו... ברוך השם נקבעה חתונה בשעה טובה ומוצלחת!

מפגש ההיכרות הראשון בין שתי המשפחות, שסוגר באופן רשמי את קביעת החתונה היה בבית

הוריי. הכול קרה כל כך מהר, עד שאפילו לא הספקתי כמעט להתארגן, ומצאתי את עצמי לובשת

את אותה חצאית ארוכה שלבשתי בחתונה של פנינה. המפגש עם משפחת החתן היה מקסים

וזורם. תוך כדי הייתה סיטואציה בה אני, אמי ואימו של החתן היינו לבדנו, ואז אימו של החתן

אמרה לנו בזו הלשון "הרבה זמן חיפשנו שידוך מתאים לבננו היקר, אך כמעט כל הצעה שקיבלנו

נפסלה על הסף. תנאי הכרחי שהצבנו היה שכלתנו לעתיד תהיה כזו שאינה נוהגת ללבוש חצאיות

קצרות. אנחנו גם נכחנו בחתונה של פנינה, וכשראיתי אותך הדבר הראשון שחשבתי לעצמי היה

'הנה בת ישראל כשרה מהסגנון שלנו'. מיד ביקשתי קצת פרטים על המשפחה, עשינו בירורים והרגשתי שזה זה, סיימה חמותי בהתרגשות. גם אני וגם אמי לא ידענו כיצד להגיב, שהרי החצאית הייתה ארוכה רק בגלל ששכחתי לקצר אותה, גם לפני החתונה של פנינה וגם לפני המפגש הנוכחי. מבחינתי, זה היה לראות בחוש את ההשגחה הפרטית על כך ששכחתי לקחת את החצאית לתופרת לפני שני אירועים אלה, וגם עצם זה שלבשתי במפגש הזה דווקא את החצאית הזו ולא בגד אחר מהארון או בגד חדש מהחנות. על כל פנים באותה סיטואציה אמי ואני שתקנו, אבל בסתר ליבנו ידענו שהישועה הגדולה של שידוך מיוחד כזה שרק יכולתי לחלום עליו, הגיעה בזכות חצאית ארוכה שלבשתי רק בטעות... מיותר לציין שלקראת החתונה קניתי מלתחה חדשה עם בגדים צנועים וראויים. אני מודה לה' על איך שהדברים התרחשו, ומרגישה כעת מהי צניעות אמיתית וכמה ברכה היא מביאה לחיי'.

(אתר הידברות)

הלכות שידוכין [יא]

פינת ההלכה

א. חייב כל אדם לשאת אשה (נ"ע אבה"ע סי' א ס"א, וגם על האשה יש חובה להתחתן (הרמ"א סי' יג ס'). ומצוה גדולה היא זו שבא תלוי קיום העולם וישוּבו (עיין שו"ע ס', ולקו"י שו"ע שמונת ח"א לרש"ל יחזק יוסף ח"א פ"א ס"א) ובדור שלנו בו גדולים הפיתויים והניסיונות בנושא צניעות, מצוה גדולה להזדרז ולהינשא (ולקו"י ס"ג).
כל אחד ואחת ישתדלו לעסוק בלשדך בנים ובנות (ולקו"י פ"א ס"ז, נישואין כהלכה לגר"מ כהן סי' א ס"א) ובפרט מעובדי שידוך שנמצאים בשכנותם (ע.ד).

החלטה להינשא [א]

ב. בזמן הצעת הנישואין יש להימנע משימוש בלשון "התקדשי לי", "הנשאי לי" תוך כדי נתינת טבעת במתנה כשנמצאים בפני חבריהם או אנשים שבקרבתם, שזה נראה ממש כמו נישואין ויש בזה חשש ערוה חמורה של אשת איש (תשובת הרש"ל יחזק יוסף בקובץ בית יוסף גליון מד שנת תשע"ט סי' כה, על פי שו"ע אבה"ע סי' כו ס"א).

ג. כשהורי החתן והורי הכלה נפגשים ומסכמים את חלוקת הוצאות החתונה ביניהם מומלץ מאוד להעלות את הדברים על הכתב וכל צד יחתום על מחויבותו, ודבר זה נקרא בפי חכמנו "כתובת תנאים".

הסבר: - כשכל צד יודע על מחויבותו בצורה ברורה ונאותה זה מונע התכחשות להבטחותיו.

- זה מונע סכסוכים ומריבות בהמשך.

- הכתיבה מחייבת רצינות לתוקף לעמידה בהתחייבויות. (נישואין כהלכה ואגדה לגר"ד נקי עמ' 130).

ד. מסמך ה"תנאים" יכול את כל המחויבויות לתשלום הוצאות החתונה של שני הצדדים כגון:

אולם אירועים [מס' מנות], צלם, תזמורת/תקליטן, מוצרי חשמל לדירה, ריהוט לדירה, שכירות ראשונית של דירה שנה/חצי שנה, סכום לקניית דירה, הנדוניה שצריכה הכלה להביא [בגדים, מצעים, כלי מטבח, מגבות וכדו'], אירוסין על צד הכלה, שבת חתן על צד החתן, מתנות חתונה למי הולך לחתן וכלה/להורים, הצהרת הצדדים שאין חובות כספיים לחתן ולכלה מהעבר כטיפול שיניים, ביטוח לאומי, לימודים מהסמינר או הלוואות שהן שאם ישנם חובות ההורים לשלם מכספם ולא מכספי החתן וכלה שקיבלו לאחר חתונתם (נישואין כהלכה ואגדה לגר"ד נקי עמ' 130).

ה. בנוסף לכתיבת ה"תנאים" וחתימה עליהם **טוב** לעשות "קנין סודר" עם החתן והכלה ועם אבי החתן ואבי הכלה לחיזוק המחויבויות והעמידה בתנאים (נ"ע שו"ע חו"מ סי' רז ס"ט, נישואין כהלכה ואגדה עמ' 130).

ו. "קנין סודר" פירושו שלוקחים צד החתן אחד מכליהם כגון: עט ומקנים אותו לאבי הכלה [ע"י שאבי הכלה מגביהו] ולכלה תמורת מחויבותם לכל הכתוב בשטר ה"תנאים" ואח"כ לוקחים צד הכלה אחד מכליהם כגון: עט ומקנים אותו לאבי החתן [ע"י שאבי החתן מגביהו] ולחתן תמורת מחויבותם לכל הכתוב בשטר ה"תנאים" (נישואין כהלכה ואגדה עמ' 130).

ז. יש שאינם כותבים את ה"תנאים" אלא מסכמים את הדברים בעל פה, ובכל זאת יש תוקף הלכתי לכל אמירה בפה של מחויבות שנאמרה ביניהם אודות הוצאות החתונה (גמ' קידושין ט:— לאמר רב גידל אמר רב כמה אתה נוהן לנכך כך וכך, לנכך כך וכך וכן עמלו וקידשו קנו, הן הן דברים שקנים בלמירה, שו"ע אבה"ע סי' נא ס"א, נישואין כהלכה ואגדה עמ' 131).

ח. על הורי החתן והורי הכלה לשים לב קודם שמוציאים מפייהם כל מחויבות שהיא לבדוק עצמם בכנות האם מתכננים הם לעמוד בהתחייבותם ואם מכירים בעצמם שיוכלו לעמוד בכך ורק

אז יתחייבו, שכל המזלזל ולא עומד בדיבורו עובר על :
- "שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפייהם לשון תרמית (צפניה ג, י).
- "מוצא שפתיך תשמור ועשית" (דברים כג, מט).
- "דובר שקרים לא יכון לנגד עיני" (תהילים קא).

- כתב הרמ"א (ח"מ סי' רד סי"א): "וראוי לאדם לעמוד בדיבורו אף על פי שלא עשה שום קניין, אלא דברים בעלמא וכל החוזר בו, בין הקונה ובין המוכר, אין רוח חכמים נוחה ממנו".
הסבר: עשית שידוך, הרי זה נחשב כמקח וממכר, היות ומסכמים ביניהם כמה זה ייתן וכמה זה ייתן וכל שכן שכל התחייבות בשידוך, אף ללא קניין וחתומות יש אומרים שיש תוקף הלכתי לאמירה בפה בלבד (נישואין בהלכה ואגדה עמ' 131)

ט. יש מבני אשכנז הנוהגים לשבור צלחת בגמר "התנאים" (משנ"צ סי' תקס"ט) וראוי לקחת צלחת פגומה [משום "בל תשחית"] (פרמ"ג ובמשניות זכב) שם סי' ק"ז. והספרדים לא נהגו כן (הגשואין בהלכה ואגדה עמ' 133).

הטעם: למנהג זה זכר לחורבן בית המקדש (משנ"צ שם פרמ"ג שם).
י. יש הנוהגים לעשות סעודה עם פת בסיום הסכם ה"תנאים" בין הורי החתן להורי הכלה אך המנהג הרווח כיום ברוב המקומות שמחלקים עוגות ושתייה ומיני מתיקה ובאים ידידים ומכרים לברכם בברכת "מזל טוב" ושרים ומזמרים ואומרים דברי תורה והודאה להשם יתברך (הגשואין בהלכה ואגדה עמ' 133).

יא. מסיבת אירוסין שנהגו לעשות כיום, אין זו אלא מסיבה בלבד שבה הורי החתן מעניקים מתנות לכלה והורי הכלה מעניקים מתנות לחתן, אך מבחינה הלכתית אין תוקף לאירוסין הללו ועדיין הכלה היא כאשה פנויה לכל דבר.

הסבר: בתקופת חז"ל ה"אירוסין" וה"נישואין" היו כל אחד בנפרד וה"אירוסין" יצרו מצב שהכלה הופכת להיות מיועדת לחתן ואסורה לכל העולם כולל לחתן וסיום התהליך היה ב"נישואין" [חופה] שהופכת הכלה להיות מותרת רק לחתן. אך רבו התקלות בזה וכיום ה"אירוסין" וה"נישואין" מבוצעים יחד במעמד החופה (שו"ת יביע אומר לרש"י עובדיה יוסף ח"ד אבה"ע סי' ה סי' וכן הוסכם בחסד ע"י הרבנות הראשית לרש"ל). ולכן מסיבת האירוסין כיום זה מסיבה בלבד ללא כל משמעות הלכתית לגבי החתן וכלה (הגשואין בהלכה ואגדה עמ' 139).

יב. המנהג שבאירוסין נותנים לחתן ש"ס- תלמוד בבלי או ארבעה טורים או שולחן ערוך או תפילין ר"ת [חתן שמכרים בו שלא ילמד בש"ס או ספרים אלו הנכון שיקנו לו סידרה של ספרי הלכה למעשה כ"חזון עובדיה" או "ילקוט יוסף" וכדו'] וכן נותנים שעון יוקרתי.

המנהג שלכלה נותנים תכשיטים מזהב כשרשרת, טבעת, עגילים, צמיד, שעון יוקרתי. והעיקר שכל צד ייתן בעין יפה ובכבוד שיתכבדו וישמחו זה בזה, כפי ממונם של ההורים שחננם השם יתברך (הגשואין בהלכה ואגדה עמ' 139).

יג. יש משפחות שנוהגות לעשות "חנה" עם כל התפאורה כמיטב המסורת.
הטעם: חנה ראשי תיבות של ג' המצוות שהאשה מזהרת עליהם ביותר: חלה, נידה, הדלקת הנר. על המשפחות להיזהר שהכל יתנהל בקדושה וטהרה ללא תערובת גברים ונשים ח"ו כפי שמצוי שבאמצע הסעודה נכנסים החתן והכלה יחד כשהם מלובשים בבגדים צבעונים ומוציאים את המחיצות והנשים והגברים מתערבבים.
יש משפחות שנוהגות לערוך את טכס ה"חנה" לנשים בלבד וכן ראוי ונכון לעשות (הגשואין בהלכה ואגדה עמ' 139).

יד. יש להזדרז לקבוע את מועד החתונה לזמן הקרוב ביותר שאפשר ולא להשהותו לזמן ממושך כי פעמים רבות מחמת שהות מרובה נכשלים בכל מיני איסורים כנגיעה אסורה וכדו' וגם יכולים להיגרם חיכוכים בין הבחור לבחורה המעכירים את הקשר הטוב (הגשואין בהלכה ואגדה עמ' 139).

כולל לבעלי בתים באשדוד בימים א-ה מ- 10:00 בבוקר עד 1:00 בצהרים יתקיימו שעורים בגמרא, הלכה ונביא עם הרב אלירז פרץ שליט"א בבי"כ נר דוד ואוהל רחמה רח' פתח תקוה 15 אזור ט *כיבוד עשיר ושתייה חמה לאורך כל הלימוד

לשומרי שמיטה הירקות הבאים גם אותם צריכים לקנות בחנות שמיטה: בצל יבש-לבן, בצל ראש וכן את הפירות הבאים – אוכמניות, אפרסק, נקטרינה, שסק [בנוסף לפיטאיה, קרמבולה]

סדרת שעורים בנושא: טהרת המשפחה לציבור הרחב באשדוד עם הרב יעקב שכני בכל יום רביעי בשעה 20:00-21:00 (אח"כ ערבית) בבי"כ החיד"א שד' יצחק הנשיא 22 *לנשואים בלבד

טל': 08-8644452 אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com